

Moja spomienka

Dobre sa pamätám na atmosféru, ktorá bola medzi ľuďmi niekoľko dní pred Sviečkovou manifestáciou. Bolo cítiť, že klíči čosi nové, slobodné, odvážne a hlboko ľudské. Komunisti si zrejme boli vedomí, že ak sa ľudia prestanú báť, resp. ak ten strach prekonajú, môže to zásadne ohroziť komunistickú moc. Preto cez silové zložky, teda políciu, ľudové milície, armádu, ďalej cez mediálnu mašinériu, ktorou plne disponovali, a zrejme aj cez spolupracovníkov ŠTB púšťali medzi ľudí informácie, ktoré im mali nahnať strach. Napríklad kolovali správy, že v meste možno vidieť OT-éčka (obrnené transportéry), nemocnice si robia zásoby krvných konzerv, že zhromaždenie na Hviezdoslavovom námestí skončí veľmi krvavo... Moja matka ma vtedy prosila, nech tam nejdem, že je to zbytočne veľmi riskantné...

Ja som sa napriek všetkým týmto faktom rozhodol, že keďže som slobodný a nesiem zodpovednosť iba sám za seba, že tam chcem ísť. Hodnoty, za ktoré Sviečková manifestácia zápasí, stoja za to.

25. marec 1988. Aby som sa na Hviezdoslavovo námestie dostal, vyrazil som z práce už niečo po tretej. Dalo sa totiž tušiť, že námestie skôr či neskôr uzavrú. A tak sme sa už okolo pol štvrtej prechádzali po námestí. Medzitým nás niekoľkokrát z policajných áut filmovali a taktiež polievacie autá tak usilovne čistili námestie, že sa vody bohato ušlo aj nám, čo sme boli na chodníkoch. Bolo to trocha tragikomické, keďže celý čas pršalo. Niekedy po štvrtej hodine polícia námestie uzavrela.

Potupne, keď sa blížila šiesta hodina, sme sa zoskupili v priestore pred Slovenským národným divadlom. Pokúšali sme sa zapáliť sviečky, ale veľmi rýchlo sme to vzdali. Pre dážď a vietor sa málokomu podarilo, aby mu sviečka horela. Bolo pôsobivé, že zhromaždenie sa začalo československou štátnou hymnou. Prežíval som hrdosť, že sa snažíme spoločne vnášať do spoločnosti dobro a skutočnú slobodu. Na druhej strane – pri pohľade na okolostojace policajné autá a vodné delá bila do očí hrozná nezmyselnosť a nespravodlivosť zneužívania moci. Nikto nevedel, ako sa bude situácia vyvíjať ďalej...

Stáli sme tam iba s akýmisi plamienkami viery v srdci. Hoci nikoho vtedy nenapadlo skandovať „Máme holé ruky“, po rokoch si uvedomujem, že by to bolo veľmi priliehavé. Po štátnej hymne sme zaspievali pápežskú hymnu. Bol to vlastne prejav hlbšieho pohľadu na realitu – popri pozemskej vlasti máme aj tú nebeskú. Po pápežskej hymne sa začal modliť ruženec. Medzitým však už začali nájazdy polievacích áut a policajných žigulákov a škodoviek. Počítanie desiatkov v ruženci nemalo zmysel, lebo bolo prehlasované sirénami policajných áut a ohlušujúcim hlukom.

Postupne sa stávalo zrejším, že cieľom policajtov bolo vytlačiť nás z námestia. Naším cieľom však bolo vydržať ako bolo ohlásené – do pol siedmej. Agresivita a tvrdosť policajtov postupne narastala. Policajné autá sa snažili zhromaždenie vytlačiť a tak vrážali do skupín ľudí. Policajti pomocou obuškov robili to isté. Pamätám sa, že som v tom kotli hrubej sily a iracionálneho násilia vnímal aj neviditeľnú prítomnosť akéhosi nemého ospravedlnenia zo strany niektorých policajtov. Bolo cítiť, že viacerí tú činnosť nerobili z presvedčenia, ale jednoducho preto, že museli poslúchať rozkazy. Bolo to cítiť z toho, že neboli až takí brutálni. Myslím, že som schytnal úder obuškom práve od takéhoto policajta, keďže som sa dokázal čiastočne uhnúť a obušok ma zasiahol iba koncom a okrem modriny mi nijako neublížil. Som presvedčený, že ak by sa policajt skutočne snažil, tak ma obuškom ovalí tak, že mi zlomí rebrá. Podobne, keď na nás striekalo vodné delo, mal som pocit, že ten strašidelný stroj mal vo svojom výkone ešte istú rezervu a ak by ho zasahujúci policajt vytočil naplno, tak by nás prúd vody „spláchol“, že by nás to váľalo po chodníku a zastavili by sme sa až na konci námestia. Zlo a dobro sa niekedy stretávajú a prepletajú vo veľmi zvláštnych dotykoch...

Trápilo ma, keď som videl, ako viacerých ľudí policajti natlačili do áut a odvážali preč. Vnímal som to tak, že niektorí z nás boli akoby vyznamenaní a trpeli a riskovali viac ako iní. Prežíval som s nimi veľkú solidaritu, ale súčasne som si uvedomoval, že proti totálnej presile ju nedokážem prejaviť. Keďže sme napriek celkovej tvrdosti zásahu dokázali vzájomným povzbudzovaním, vzájomným príkladom a vzájomnou pomocou vydržať až do konca, teda do pol siedmej, prežívali sme v tej chvíli hlbokú radosť. Cítili sme, že na tom námestí sa uskutočňuje história. Cítili sme, že to zhromaždenie predstavuje dôležitú stránku v knihe dejín Slovenska.

P.S.: Moja mama mi po niekoľkých dňoch povedala: „Paľko, som rada, že si tam bol a som na to hrdá.,“

Nech je Pán Boh pochválený!
Pavol Kossey